EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 11.7.2017.
COM(2017) 373 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Sākotnējais pārskats par īstenošanas regulas darbības jomu

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Sākotnējais pārskats par īstenošanas regulas darbības jomu

Eiropas Parlaments un Padome 2014. gada 15. maijā pieņēma īstenošanas regulu[1], ar ko Eiropas Savienībai tiek nodrošināts tiesiskais regulējums, lai no starptautiskiem tirdzniecības nolīgumiem izrietošās Eiropas Savienības tiesības tiktu īstenotas un aizsargātas ātri un efektīvi un saskaņā ar Lisabonas līgumu un tās starptautiskajām saistībām.

Īstenošanas regula nodrošina, ka Eiropas Savienība savas tiesības, kas izriet no starptautiskiem tirdzniecības nolīgumiem, spēj īstenot un aizsargāt, pieņemot tirdzniecības politikas pasākumus:

— kuri aptur koncesijas vai citas saistības, kas izriet no PTO nolīguma vai citiem starptautiskiem tirdzniecības nolīgumiem, ieskaitot reģionālus vai divpusējus nolīgumus, pēc tirdzniecības strīdu iztiesāšanas saskaņā ar šādiem nolīgumiem, un

— līdzsvaro koncesijas vai citas saistības, īstenojot savas tiesības atbilstoši PTO Nolīgumam par aizsardzības pasākumiem vai noteikumiem par aizsardzības pasākumiem citos starptautiskos tirdzniecības nolīgumos, lai reaģētu uz aizsardzības pasākumu, ko piemērojusi PTO dalībvalsts, vai, īstenojot savas tiesības atbilstoši *GATT* XXVIII pantam, lai reaģētu uz koncesiju grozījumiem, kurus veikusi PTO dalībvalsts.

Īstenošanas regula pilnvaro Komisiju pieņemt šādus tirdzniecības politikas pasākumus, pieņemot īstenošanas aktus preču tirdzniecības jomā, attiecībā uz importu vai eksportu ieviešot vai palielinot muitas nodokļus vai kvantitatīvus ierobežojumus, kā arī publiskā iepirkuma jomā. Īstenošanas regula nepilnvaro Komisiju pieņemt šādus tirdzniecības pasākumus, pieņemot īstenošanas aktus, pakalpojumu vai intelektuālā īpašuma jomā.

Īstenošanas regula Komisijai uzliek par pienākumu pārskatīt to tirdzniecības politikas pasākumu darbības jomu, kurus tā ir pilnvarota pieņemt, izmantojot īstenošanas aktus[2]. Šāda pārskatīšana Komisijai jāveic divos posmos.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regula (ES) Nr. 654/2014 par Savienības tiesību īstenošanu starptautiskās tirdzniecības noteikumu piemērošanai un izpildei un ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 3286/94, ar ko nosaka Kopienas procedūras kopējās tirdzniecības politikas jomā, lai nodrošinātu Kopienas tiesību īstenošanu saskaņā ar starptautiskās tirdzniecības noteikumiem, jo īpaši tiem, kas ieviesti Pasaules tirdzniecības organizācijas aizgādnībā.

[2] Īstenošanas regulas 10. pants.

Ne vēlāk kā trīs gadus pēc īstenošanas akta pirmreizējās pieņemšanas vai ne vēlāk kā 2019. gada 18. jūlijā — atkarībā no tā, kurš no minētajiem datumiem ir pirmais, — Komisijai jāpārskata regulas darbības joma, jo īpaši attiecībā uz tirdzniecības politikas pasākumiem, kurus varētu pieņemt, kā arī attiecībā uz tās īstenošanu, un par konstatēto jāziņo Eiropas Parlamentam un Padomei. Komisija veiks šādu galīgo pārskatīšanu, un noteiktajā termiņā par konstatēto ziņos pārējiem likumdevējiem.

Tikmēr Komisijai līdz 2017. gada 18. jūlijam jāveic pārskatīšana ar nolūku paredzēt papildu tirdzniecības pasākumus pakalpojumu jomā, *inter alia* jāizvērtē zināms daudzums aspektu, kas iekļauti īstenošanas regulas 10. panta 2. punktā un jāziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par savu sākotnējo novērtējumu. Komisija ir veikusi šādu sākotnējo pārskatīšanu un tās novērtējums ir sniegts turpmāk.

Komisija, veicot īstenošanas regulas sākotnējo pārskatīšanu, izvērtēja: i) starptautiskas norises attiecībā uz citu saistību apturēšanu saskaņā ar Vispārējo līgumu par pakalpojumu tirdzniecību (*GATS*); ii) norises Eiropas Savienībā attiecībā uz kopīgu noteikumu pieņemšanu pakalpojumu nozarē; iii) tādu papildu tirdzniecības politikas pasākumu efektivitāti, kurus varētu izmantot kā līdzekli Eiropas Savienības tiesību īstenošanai saskaņā ar starptautiskiem tirdzniecības nolīgumiem; iv) pieejamos mehānismus, kas nodrošinātu, ka iespējamos papildu tirdzniecības politikas pasākumus attiecībā uz pakalpojumiem praksē īsteno vienādi un efektīvi; un v) sekas, kas rastos Eiropas Savienībā esošiem pakalpojumu sniedzējiem laikā, kad saskaņā ar šo regulu pieņem īstenošanas aktus.

Komisija, balstoties uz savu sākotnējo novērtējumu, pagaidām neplāno ierosināt pilnvaru paplašināšanu saskaņā ar īstenošanas regulu, lai tirdzniecības politikas pasākumus pieņemtu arī pakalpojumu jomā. Tam par iemeslu ir tas, ka Komisija kopš īstenošanas regulas stāšanās spēkā — 2014. gada 15. maijā — nav novērojusi jaunas norises, kuru dēļ būtu vajadzīga šāda pilnvaru paplašināšana.

Pirmkārt, Komisija nav novērojusi jaunas starptautiskas norises, kas saistītas ar koncesiju vai citu saistību apturēšanu saskaņā ar *GATS*. Proti, Komisija noskaidroja, vai kāda no PTO dalībvalstīm PTO Strīdu izšķiršanas padomei (SIP) bija pieprasījusi atļauju pieņemt pretpasākumus pakalpojumu jomā. Līdz 2014. gada 15. maijam PTO dalībvalstis bija pieprasījušas SIP atļauju pieņemt pretpasākumus piecos strīdos: *Kolumbija — tekstilizstrādājumi*, *Indija — lauksaimniecības produkti*, *ASV — tunzivis II (Meksika)*, *ASV — konkrētas izcelsmes valsts marķēšanas prasības (Meksika)* un *ASV — konkrētas izcelsmes valsts marķēšanas prasības (Kanāda)*. ES nebija iesniegusi nevienu no minētajiem SIP atļaujas pieprasījumiem veikt pretpasākumus. Neviens no minētajiem pieprasījumiem neattiecas uz pakalpojumu tirdzniecību saskaņā ar *GATS*.

Otrkārt, saistībā ar kopīgu noteikumu pieņemšanu pakalpojumu nozarē Komisija Eiropas Savienībā nebija novērojusi jaunas norises, kas mainītu secinājumu par to, ka pašreizējā Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādes posmā Komisijas pilnvarošanas nolūkos

pieņemt tirdzniecības politikas pasākumus saskaņā ar īstenošanas regulu ir lietderīgi pievērsties nevis pakalpojumu jomai, bet gan citām jomām.

2017. gada 16. maijā Eiropas Savienības Tiesa sniedza atzinumu par to, vai Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē ir parakstīt un noslēgt ES un Singapūras brīvās tirdzniecības nolīgumu. Tiesa atzina, ka Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē ir *inter alia* tās nolīguma daļas, kas attiecas uz piekļuvi preču un pakalpojumu (ieskaitot visus transporta pakalpojumus) tirgum.

Lai gan Tiesa ir sniegusi šo svarīgo skaidrojumu un konkrētās jomās[3] Eiropas Savienība ir pieņēmusi kopīgus noteikumus, dalībvalstu pieņemtie noteikumi joprojām ir spēkā vairākās jomās neatkarīgo no tā, vai tie ir saskaņoti ES līmenī. Tā piemēram, saskaņā ar konkrētiem dalībvalstu noteikumiem pakalpojumu sniegšana konkrētā jomā joprojām ir atkarīga no valsts sistēmas atļauju saņemšanai, kas balstās uz licencēm, apstiprinājumiem vai koncesijām. Lai noteiktu, vai būtu apsverama Komisijas pilnvarošana pieņemt tirdzniecības politikas pasākumus pakalpojumu jomā saskaņā ar īstenošanas regulu, būtu jāņem vērā, ka līdzās kopīgajiem noteikumiem pastāv dalībvalstu noteikumi un sistēma atļauju saņemšanai pakalpojumu jomā.

Treškārt, Komisija, balstoties uz iezīmēm, kas raksturo pakalpojumu sniegšanu (tostarp pakalpojumu ierobežošanas īstenojamība), nebija novērojusi jaunas norises, kas saistītas ar tirdzniecības politikas pasākumu īstenojamības un efektivitātes praktiskiem ierobežojumiem pakalpojumu jomā. Tāpat jaunu norišu nebija saistībā ar nosacījumiem (jo īpaši ar tiesisko regulējumu atbilstoši LESD), kuri attiektos uz Savienībā esošo pakalpojumu sniedzēju stāvokli gadījumā, ja tiem tiktu piemēroti īstenošanas akti.

Komisijas sākotnējā novērtējumā secināts, ka kopš īstenošanas regulas stāšanās spēkā pagaidām nav tādu norišu — ne starptautisku, ne Eiropas līmeņa, ne citu būtisku norišu, — kas varētu pamatot jaunu pieeju, kura paredzētu Komisijas pilnvaru paplašināšanu, lai pakalpojumu jomā saskaņā ar īstenošanas regulu pieņemtu papildu tirdzniecības politikas pasākumus.

Tomēr Komisija turpinās uzraudzīt visas attiecīgās norises tā, lai līdz 2019. gada 18. jūlijam pārskatītu īstenošanas regulas darbības jomu un par konstatēto ziņotu Eiropas Parlamentam un Padomei, arī ņemot vērā savu tirdzniecības politikas pasākumu izstrādes un piemērošanas pieredzi, ar kuriem atceļ vai līdzsvaro koncesijas vai citas saistības, kas izriet no starptautiskajiem tirdzniecības nolīgumiem.

Komisija vēlas uzsvērt to, ka mūsdienu ekonomikā pakalpojumi kļūst svarīgāki. Pārrobežu tirdzniecība pakalpojumu jomā pieaug, un pakalpojumi ir cieši saistīti ar

[3] Piemēram, 2015. gada 24. jūnijā Komisija pieņēma Īstenošanas regulu 2015/983, ar ko paredz noteikumus Eiropas profesionālās kartes izdošanai un brīdināšanas mehānisma piemērošanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK. Tā kopš 2016. gada janvāra Eiropas profesionālo karti var saņemt tādu profesiju pārstāvji kā medmāsas, farmaceiti, fizioterapeiti, kalnu gidi un nekustamā īpašuma aģenti.

tradicionālo rūpniecības ražojumu tirdzniecību un investīcijām. Tādēļ PTO nonāk aizvien vairāk strīdu pakalpojumu jomā. Pakalpojumu jomā ir iespējams pieņemt pretpasākumus.

Komisija vēlreiz apliecina to, ka Eiropas pozīcijas globālajā piegādes ķēdē jāstiprina ar ES tirdzniecības politiku, kas atbalsta visas tās saimnieciskās darbības, ar kurām Eiropas uzņēmumi rada un pārdod vērtību, ieskaitot pakalpojumus. Tādēļ Eiropas Savienībai bija centrāla nozīme, risinot sarunas par pakalpojumu tirdzniecības nolīgumu un starptautiskiem tirdzniecības nolīgumiem, kuros likts spēcīgs uzsvars uz pakalpojumiem.

Šai sakarā Komisija vēlas norādīt — ja Eiropas Savienībai rastos vajadzība izmantot tirdzniecības politikas pasākumus (tostarp pakalpojumu tirdzniecības jomā), uz kuriem neattiecas īstenošanas regula, Komisija varētu iesniegt leģislatīva akta priekšlikumus, pamatojoties uz LESD 207. pantu, vai izmantot citas piemērojamas procedūras.